

10/1/1985

**L'antecedent
callat (II)**

En les construccions en que hi ha una omisió de l'antecedent del pronom relatiu *què*, el verb de l'oració principal sol ésser *tenir*, *haver-hi*, *donar* o algun altre de significació més o menys anàloga. I el verb de l'oració de relatiu sol estar en infinitiu: *No tens per què contestar*, *Tenim amb què pagar-ho*, *Hi ha en què basar-se*, *No hi ha de què (donar les gràcies)*, *Li van donar amb què sortir del pas*. Totes aquestes construccions, però, són fortament castellanitzants, encara que algunes d'elles hagin aconseguit d'introduir-se en la nostra llengua i no sigui ja gens infreqüent de sentir-les en l'expressió col·loquial i àdhuc, tal com deïem ahir, de trobar-les en textos de bons autors.

Ahir assenyalàvem també la intervenció freqüent de noms de valor genèric, com *seina* o *coses*, en les solucions que es poden proposar per a substituir les construccions indicades. En d'altres casos concrets aquests noms serien *raó*, *motiu*, *causa*, *fet*, *paraula*, *diner*, *mitjà*, etc., molt sovint usats revestint la forma del plural: *Tenim diners amb què pagar-ho*, *Hi ha fets en què basar-se*. I, en les construccions negatives, el mot a que hauríem de recórrer sovint seria el pronom *res*, que usem també, en lloc de *No hi ha de què*, en l'expressió *De res*, fórmula de cortesia amb què hom respon a qui dona les gràcies. Però, tornant a construccions com *Tu no tens per què ficar-t'hi* o *No tens per què contestar*, amb què ahir iniciàvem el nostre comentari sobre aquest tema, cal posar especialment en relleu la importància del recurs que constitueix, en català, l'existència de l'adverbi de negació *pas*, que no és solament un mer reforç de la negació usual, *no*, sinó que aporta a la frase una significació relativa a l'actitud del parlant i la informació que aquest posseeix i que l'indueix a parlar de tal i tal manera. Així, reforçant la negació en construccions en que s'expressa (negativament, és clar) el sentit d'obligació, tenim *No t'hi has pas de ficar* o *No has pas de contestar*, amb què indiquem que, contra el parer d'algú, aquell a qui ens adrecem no té la necessitat o l'obligació de realitzar l'acció expressada per l'infinitiu. En l'exemple següent de Fabra (*Converses filològiques*, Ed. Barcino, 599), *¿Que un foraster troba que usem malament el nostre verb venir? Bé, que s'ho pensi així: no hem pas d'usar aquest verb a gust seu, més d'un diria no tenir per què usar aquest verb...*